

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1625

Vragen van het lid **Sneller** (D66) aan de Staatssecretaris van Financiën over *het bericht «Appelsientje ontwijkt suikertaks met truc: vleugje zuivel maakt sap belastingvrij»* (ingezonden 21 maart 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rij** (Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst) (ontvangen 26 april 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1402.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Appelsientje ontwijkt suikertaks met truc: vleugje zuivel maakt sap belastingvrij»?¹.

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Deelt u de opvatting dat een verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken die (suikerhoudende) zuivelconsumptie stimuleert haaks staat op de ambities op het gebied van gezonde levensstijl en de eiwittransitie?

Antwoord 2

Zuivel- en sojadranken zijn van oudsher uitgezonderd van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. De uitzondering geldt voor de uit melk of melkproducten bereide drank met een gehalte aan melkvetten van 0,02%^{mas} of meer waarin zich melkeiwit en melksuiker bevinden.² Hierbij is het suikergehalte van de drank niet relevant. Dat betekent dat ook suikerrijke zuiveldranken, zoals chocolade- of frambozenmelk, op dit moment onder de uitzondering kunnen vallen. Ook kan een klein percentage melkvet aan dranken worden toegevoegd die niet traditioneel als zuivel worden gezien, zoals vruchtensap of frisdrank, waardoor deze dranken ook onder de uitzondering komen te vallen.

Zuivel- en sojadranken kunnen een belangrijke bron zijn van eiwit, calcium en vitamines B2 en B12. Deze voedingsstoffen kunnen echter ook op een andere manier worden geconsumeerd dan via het drinken van zuiveldrank zoals

¹ www.bnr.nl/nieuws/binnenland/10542731/appelsientje-ontwijkt-suikertaks-met-truc-twee-druppels-zuivel-en-sap-is-geen-sap-meer

² Zie artikel 9, derde lid, onderdeel a van de Wet verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken.

bijvoorbeeld via yoghurt en kaas. Vanuit gezondheidsoptiek is er daarom geen noodzaak om zuivel- en sojadranken door middel van uitzondering een afwijkende behandeling te geven.

Wat betreft de ambitie van de eiwittransitie geldt dat toevoeging van een bepaald percentage melkvet op zich niet haaks staat op het kabinetsbeleid ten aanzien van de eiwittransitie. Het beleid van de Nederlandse overheid richt zich op een verschuiving naar een voedingspatroon met in verhouding meer plantaardige en minder dierlijke eiwitten. Binnen de huidige doelstelling, een consumptieverhouding van 50/50 in 2030, is er nog ruimte voor de consumptie van dierlijke eiwitten. De overheid zet in op een duurzaam en gezond eetpatroon voor alle Nederlanders. Via onder andere het Voedingscentrum worden burgers hierover geïnformeerd. Daarnaast zijn er in 2023 diverse monitors uitgevoerd om de verschuiving naar een meer plantaardig eetpatroon te kunnen volgen. Over de resultaten van deze monitors bent u recent geïnformeerd.³

Vraag 3

Deelt u nog steeds⁴ de mening dat een effectieve suikerbelasting zou moeten leiden tot het minder consumeren van suikerhoudende producten?

Antwoord 3

Ja, die mening deel ik nog steeds. Ik verwijs hierbij naar de uitkomsten van het onderzoek naar de mogelijkheden voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken van de Ministeries van Financien en Volksgezondheid, Welzijn en Sport die vorig jaar met uw Kamer zijn gedeeld.⁵

Vraag 4

Welke acties heeft u ondernomen om te komen tot een effectieve suikerbelasting?

Antwoord 4

Vorig jaar hebben de Ministeries van Financien en Volksgezondheid, Welzijn en Sport onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken op basis van suikergehalte. Over de uitkomsten van dit onderzoek heb ik samen met de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Kamer geïnformeerd per brief.⁶ In navolging van dit onderzoek zend ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, tegelijkertijd met deze beantwoording ook een contourenbrief. Deze contourenbrief richt zich op de mogelijkheid van een gedifferentieerde verbruiksbelasting op basis van het suikergehalte in de drank (hierna: gedifferentieerde verbruiksbelasting) en is opgesteld naar aanleiding van aangenomen moties op dit onderwerp.⁷ In de contourenbrief worden verschillende opties voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting uiteengezet. Het demissionaire kabinet heeft de route van een contourenbrief gekozen vanwege haar demissionaire status, de verscheidenheid in politieke wensen – de aangenomen moties geven geen eenduidig beeld – en de nog te maken keuzes. Afhankelijk van de voorkeur van uw Kamer voor één van de in deze brief opgenomen opties kan het demissionaire kabinet deze desgewenst uitwerken in een wetsvoorstel.

³ *Kamerstukken II 2023/24*, 31 532, nr. 291.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 3421 (Antwoord op vragen van de leden Van der Laan en Romke de Jong over een suikertaks)

⁵ *Kamerstukken II 2022/23*, 31 532, nr. 283.

⁶ *Kamerstukken II 2022/23*, 31 532, nr. 283.

⁷ *Kamerstukken II 2023/24*, 36 418, nr. 87 (Grinwis), *Kamerstukken II 2023/24*, 36 418, nr. 72 (Erkens), *Kamerstukken I 2023/24*, 36 410, nr. F (Koffeman c.s.), *Kamerstukken I 2023/24*, 36 418, nr. W (Visseren-Hamakers c.s.) en *Kamerstukken I 2023/24*, 36 418, nr. X (Visseren-Hamakers c.s.).

Vraag 5 en 6

Bent u in staat om, conform de aangenomen moties 36 418, nr. 72 en 36 418, nr. 87, uiterlijk in 2026 een zo eenvoudig mogelijke gedifferentieerde verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken in te voeren op basis van suikergehalte?^{8 9}

Bent u voornemens om, conform de genoemde moties, uiterlijk in 2026 een zo eenvoudig mogelijke gedifferentieerde verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken in te voeren op basis van suikergehalte?

Antwoord 5 en 6

Vanwege de demissionaire status van het kabinet, de verscheidenheid in politieke wensen – de aangenomen moties geven geen eenduidig beeld – en de nog te maken keuzes, legt het kabinet de verschillende opties voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting eerst aan uw Kamer voor via een contourenbrief. Indien een meerderheid zich uitspreekt voor een voorkeursoptie uit de contourenbrief kan het kabinet deze desgewenst uitwerken in een wetsvoorstel.

Vraag 7

Bent u bereid maatregelen te nemen om het ontwijken van de verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken tegen te gaan?

Antwoord 7

In bijgaande contourenbrief heb ik samen met de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de vormgeving van de huidige uitzondering voor zuivel- en sojadranken toegelicht. In de brief wordt uiteengezet welke opties voor de behandeling van zuivel- en sojadranken bestaan binnen een nieuwe, gedifferentieerde verbruiksbelasting. Ook binnen het huidige systeem geldt dat de vormgeving van de uitzondering kan worden aangepast. De definitie van zuiveldranken kan zodanig worden aangepast dat voortaan alleen zuiveldranken zonder toegevoegde suiker of andere zoetstoffen nog onder de uitzondering vallen. Dat betekent dat over bijvoorbeeld vruchtensap of frisdrank met een kleine hoeveelheid zuivel voortaan wel verbruiksbelasting is verschuldigd. De systematiek hieromtrent is toegelicht in paragraaf 3.6 van de contourenbrief.

Aanpassing van de uitzondering voor zuivel is een structuurwijziging met een voorbereidingsperiode van minimaal 12 tot 24 maanden voor de Douane vanaf het moment dat de wetwijziging is aangenomen door beide Kamers. Mocht uw Kamer een wijziging willen op dit gebied, dan dient met die termijn rekening te worden gehouden.

Vraag 8

Deelt u de mening dat ontwijking van de huidige verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken onvermijdelijk is zolang zuiveldranken uitgezonderd zijn van deze belasting?

Antwoord 8

Zoals aangegeven geldt de huidige uitzondering van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voor de uit melk of melkproducten bereide drank met een gehalte aan melkvetten van 0,02% of meer waarin zich melkeiwit en melksuiker bevinden.¹⁰ Deze vormgeving heeft tot gevolg dat ook dranken die traditioneel niet als zuivel worden gezien, zoals vruchtensap of frisdrank, onder de uitzondering kunnen komen te vallen door de toevoeging van bepaalde melkvetten. Het is mogelijk de huidige uitzondering van zuivel- en sojadranken aan te passen, zowel binnen een systeem van gedifferentieerde verbruiksbelasting op basis van het suikergehalte van de drank als binnen de huidige verbruiksbelasting.

⁸ Motie van het lid Erkens over een differentiatie in de verbruiksbelasting in suikerhoudende dranken tussen vruchtensappen en andere dranken (Kamerstuk 36 418, nr. 72)

⁹ Motie van het lid Grinwis over een gedifferentieerde verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken invoeren op basis van suikergehalte (Kamerstuk 36 418, nr. 87)

¹⁰ Zie artikel 9, derde lid, onderdeel a van de Wet verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken.

Vraag 9

Waarom acht u het niet-includeren van zuiveldranken voor deze verbruiksbelasting noodzakelijk en gerechtvaardigd?

Antwoord 9

Zuivel- en sojadranken kunnen een belangrijke bron van eiwit, calcium en vitamines B2 en B12 zijn in een gevarieerd dieet. Deze voedingsstoffen kunnen echter ook op een andere manier worden geconsumeerd dan via het drinken van zuiveldrink, zoals bijvoorbeeld via yoghurt en kaas.¹¹ Vanuit gezondheidsoptiek is er daarom geen noodzaak om zuivel- en sojadranken door middel van uitzondering een afwijkende behandeling te geven. Ik acht het uitzonderen van zuiveldranken voor de verbruiksbelasting dan ook niet noodzakelijk. Zoals aangegeven worden via de contourenbrief verschillende opties aan uw Kamer voorgelegd, en wacht ik – vanwege de demissionaire status van het kabinet, de te maken keuzes en de verscheidenheid aan moties – een breed gedragen voorkeur vanuit uw Kamer op dit punt af.

Vraag 10

Welke mogelijkheden ziet u om de uitzonderingen voor mineraalwater en voor zuiveldranken aan te merken als fiscale regeling en zodoende jaarlijks te rapporteren over de budgettaire omvang hiervan, de regeling te evalueren en een horizonbepaling toe te voegen?

Antwoord 10

Op dit moment worden de uitzonderingen voor mineraalwater en zuivel- en sojadranken al aangemerkt als fiscale regelingen. Zodoende staan deze uitzonderingen opgenomen in bijlage 9 van de miljoenennota en wordt jaarlijks de budgettaire omvang van deze fiscale regelingen gerapporteerd. Regelingen in bijlage 9 worden periodiek geëvalueerd. De uitzondering op mineraalwater heeft een horizonbepaling tot 1 januari 2029. Op de uitzondering van zuiveldranken zit momenteel geen horizonbepaling.

Vraag 11

Wat is het budgettaire gevolg van het niet-belasten van zuiveldranken in de verbruiksbelasting voor niet-alcoholische dranken?

Antwoord 11

Het uitzonderen van zuiveldranken in de verbruiksbelasting resulteert in een budgettaire derving van € 232 mln.¹²

Vraag 12

Naar welk tarief zou de verbruiksbelasting kunnen dalen indien zuiveldranken ingesloten zouden worden en de budgettaire opbrengsten gelijk zouden blijven?

Antwoord 12

Indien de uitzondering van zuivel komt te vervallen in de huidige verbruiksbelasting terwijl de budgettaire opbrengst gelijk wordt gehouden kan het tarief in de verbruiksbelasting dalen van € 26,13 per hectoliter naar € 19,62 per hectoliter.

Vraag 13

Kunt u ingaan op de uitvoeringsaspecten van het insluiten van zuiveldranken in de verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken?

Antwoord 13

Als de uitzondering voor zuivel komt te vervallen dan zijn deze dranken voortaan, net als andere alcoholvrije dranken (behalve mineraalwater), belast met verbruiksbelasting. Dat betekent dat deze dranken zullen moeten worden aangegeven via een aangifte. Het systeem van de verbruiksbelasting van

¹¹ Melk en melkproducten | Voedingscentrum.

¹² In de bouwstenen voor een eenvoudiger belastingstelsel 2024 was een opbrengst van € 290 miljoen geraamd. Door de verwerking van nieuwe realisatiecijfers rondom de consumptie van zuivel komt het bedrag nu lager uit.

alcoholvrije dranken werkt op dit moment zo dat de belasting is verschuldigd op het tijdstip van de zogenoemde uitslag. Kort gezegd wordt onder uitslag verstaan het brengen van de alcoholvrije drank buiten een plaats die voor die drank als «inrichting» is aangewezen. De inrichting is bijvoorbeeld een plaats waar dranken mogen worden vervaardigd of verwerkt. Binnen het systeem van de verbruiksbelasting zal moeten worden bekeken wie inzake de verbruiksbelasting van zuivel- en sojadranken precies als belastingplichtige (en aangifteplichtige) kan worden aangemerkt. Keuzes hieromtrent zullen in nauwe samenwerking met Douane moeten worden gemaakt, waarbij onder andere aspecten van uitvoering en handhaving worden betrokken. Uiteraard wordt ook goed gekeken naar de doenbaarheid voor de uiteindelijke belastingplichtigen. Door het brengen van zuivel- en sojadranken onder de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken zullen er meer belastingplichtigen ontstaan en zullen er meer vergunningaanvragen worden ingediend. Deze vergunningaanvragen zullen door de Douane moeten worden beoordeeld, afgegeven en gehandhaafd door middel van bijvoorbeeld toezicht. Verder geldt dat met het laten vervallen van de uitzondering er mogelijk minder afbakeningsvraagstukken spelen die leiden tot discussie tussen de Douane en belastingplichtigen.

Vraag 14

Op welke termijn zou u een dergelijke wijziging van de verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken kunnen realiseren?

Antwoord 14

Het laten vervallen van de uitzondering voor zuivel- en sojadranken is een structuurwijziging die voor de Douane een voorbereiding en realisatie vergt van minimaal 12 tot 24 maanden. De voorbereiding kan pas aanvangen vanaf het moment dat de wetswijziging is aangenomen door beide Kamers. De daadwerkelijke voorbereidings- en realisatieperiode is afhankelijk van complexiteit van de structuurwijziging en moet blijken uit enerzijds de Uitvoeringstoets en anderzijds de ruimte die er is in het IV portfolio van de Douane. Concreet voor het accijns en verbruiksbelastingportfolio geldt dat deze de komende jaren overvol is met onder andere aanpassingen naar aanleiding van (Europese) wetgeving en noodzakelijke modernisering van het ICT-landschap voor het borgen van de continuïteit van de accijns- en verbruiksbelastingprocessen.